

INTERNETCONSULTATIE REGELING BODEMKWALITEIT 2021 (Rbk 2021)

Reactie namens: Omgevingsdienst regio Utrecht, 30 april 2021

Onze reactie heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

- De bodemkwaliteitskaart (geldigheidstermijn en vaststellen);
- Indeling van de grond/bodem in kwaliteitsklassen;
- Het gebruik van de term 'schone grond';
- Milieuverklaring bodemkwaliteit;
- Aantal overige zaken.

1. Bodemkwaliteitskaart

a. Geldigheidstermijn van een bkk:

Regeling bodemkwaliteit 2021, art. 5.35 lid 1 onder b en art. 7.13: Hier wordt gesteld dat de bodemkwaliteitskaart ten hoogste vijf jaar oud mag zijn of maximaal 5 jaar geleden is bijgewerkt.

Voorstel: Maak hiervan: Een bodemkwaliteitskaart is maximaal 10 jaar geldig.

Toelichting/argumenten:

- Een gemeente die wil dat de bkk als kwaliteitsbewijsmiddel gebruikt kan worden voor haar hele grondgebied zal er zelf wel voor zorgen dat de bkk actueel blijft, omdat een bkk alleen gebruikt mag worden voor het afgeven van een milieuverklaring bodemkwaliteit (mbk) als vastgesteld is dat de bkk een representatief beeld geeft van de kwaliteit van de grond op de ontgravingslocatie. Als in een bepaald gebied grootschalig grondverzet heeft plaatsgevonden, nadat de bkk is vastgesteld, zal de bkk voor dat gebied op grond van deze bepaling dus al niet meer gebruikt kunnen worden voor het afgeven van een mbk. Een gemeente kan er dan ook voor kiezen om in gebieden waar sinds het opstellen van de bkk grootschalig grondverzet heeft plaatsgevonden (tijdelijk) partijkeuringen uit te voeren als alternatief;
- In een bodemkwaliteitskaart van de landbodem worden zones met diffuse verontreinigingen in kaart gebracht die al decennia of eeuwen oud zijn. De diffuse verontreiniging in oude binnensteden is vaak al eeuwen oud. Dat verandert niet in 5 jaar. Als de basis van een bkk eenmaal goed is dan verandert er weinig buiten ontwikkelingsgebieden. Onze ervaring is dat bij een evaluatie na 5 jaar blijkt dat de kaart nog een representatief beeld geeft van de bodemkwaliteit, zodat hooguit een aanpassing nodig zal zijn in gebieden waar grootschalig grondverzet heeft plaatsgehad. Dan zou de bkk ons inziens alleen voor dat gebied aangepast kunnen worden en zou dit door een besluit van het college van B&W bekrachtigd moeten kunnen worden (zie kopje 'Vaststellen van de bkk'), als de aanpassing geen gevolgen heeft voor het gekozen beleidskader voor het grondverzet (dit sluit aan bij de huidige praktijk);

b. Vaststellen van een bkk:

Regeling bodemkwaliteit 2021, art. 5.32 verplicht de gemeenten om ook een bkk bij keuze voor het uitvoeren van het grondverzet volgens de regels in het Generieke kader, vast te laten stellen door de Raad. Dit is een duidelijke verzwarende administratieve en bestuurlijke lasten en ons inziens niet nodig.

Toelichting/argumenten:

- Op dit moment kan een bkk die voor het toepassen van grond volgens de regels van het Generieke kader wordt gebruikt, door het college van B&W worden vastgesteld. Met name actualisaties / ongewijzigde verlengingen¹ worden op dit moment voornamelijk door het

¹ Ongewijzigd in de zin van: na evaluatie geen wijziging van begrenzing of classificatie van zones

college van B&W vastgesteld. Hetzelfde geldt voor het accepteren (aanvaarden) van een bkk van een ander bestuursorgaan.

- Alleen al de bestuurlijke vaststellingsprocedure om uiteindelijk een raadsbesluit te kunnen laten nemen, neemt al een half jaar in beslag. Een collegebesluit kan vaak binnen enkele weken genomen worden;
- Om aan te sluiten bij de dynamiek van grondverzet, zijn besluiten over kleine aanpassingen van de bkk of vastgesteld Gebiedsspecifiek grondstromenbeleid, met een uitvoerend karakter, in de Nota bodembeheer vaak door de gemeenteraad gedelegeerd naar het college van B&W. Het gaat dan om de volgende zaken:
 - Wijziging van de Bodemfunctieklassenkaart;
 - Verlengen van de geldigheidstermijn van de bkk;
 - Acceptatie van een bkk van een ander bestuursorgaan.
 - Kleine wijzigingen van de bkk, die geen gevolgen hebben voor het vastgestelde beleid.

Er is ons inziens geen reden om op dit punt van de bestaande praktijk af te wijken. Als die er wel is, dan graag motiveren waarom hier voor gekozen is.

Samenvatting

Het opstellen en vaststellen van een nieuwe bkk is geen sinecure. Het traject van opstellen tot vaststellen neemt 1 tot 2 jaar in beslag. Alleen de bestuurlijke vaststellingsprocedure om uiteindelijk een raadsbesluit te kunnen laten nemen, neemt al een half jaar in beslag. Met een geldigheidstermijn van de bkk van 10 jaar en de mogelijkheid om wijzigingen van de bkk die geen gevolgen hebben voor het vastgestelde beleid te laten bekrachtigen door middel van een collegebesluit i.p.v. een raadsbesluit, wordt dit probleem ondervangen. Dit leidt tot een lastenverlichting voor burgers, overheden en bedrijven. Als een bkk maar 5 jaar geldig is, moet je na een paar jaar al je voorbereidingen gaan treffen om een nieuwe bkk op te stellen. Dit kost tijd en geld. Daardoor neemt het draagvlak van gemeenten om een bkk op te stellen af en dat is iets dat we niet zouden moeten willen.

2. Kwaliteitsklassen

In Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit 2021, worden er naast de bestaande bodemkwaliteitsklassen 'Landbouw/natuur' (voorheen 'Achtergrondwaarden'), 'Wonen' en 'Industrie', 2 nieuwe kwaliteitsklassen voor de landbodem vermeld, nl. 'matig verontreinigd' en 'sterk verontreinigd'. Volgens de toelichting is dit gedaan om duidelijk te maken dat een kwaliteitsklasse wordt begrensd door een onder- en bovengrens. Maar de getallen in tabel 1 voor 'matig verontreinigd' en 'sterk verontreinigd' zijn hetzelfde. Daarom is ons volstrekt niet duidelijk waarom deze 2 klassen onderscheiden worden en wat de relevantie is voor het toepassen op de landbodem.

Daarnaast impliceren de nieuwe termen dat alle klassen die onder de klasse 'matig verontreinigd' en 'sterk verontreinigd' liggen (klasse L/N, Wonen en Industrie) in de categorie 'licht verontreinigd' zouden vallen. En dat is niet het geval. De term 'matig verontreinigd' werd vroeger veel gebruikt voor grond die de tussenwaarde uit de Circulaire Bodemsanering overschreed en is ook om die reden verwarrend.

Ons voorstel is:

- Om voor de landbodem alleen de al bestaande kwaliteitsklassen te onderscheiden:
 - Klasse Landbouw/natuur
 - Klasse Wonen
 - Klasse Industrie
- Grond die niet voldoet aan de klasse Industrie te kwalificeren als 'Niet toepasbaar' (net als nu);
- 'Niet toepasbare grond' zou vervolgens alleen op de landbodem toegepast moeten kunnen worden onder stringente voorwaarden. Eén van de voorwaarden zal in ieder geval moeten zijn dat op grond van een risicoberekening, uitgevoerd met een voorgeschreven tool uit de RTB, door de toepasser aangetoond moet worden dat er bij de voorgenomen toepassing zonder

het treffen van bodemmaatregelen voor de betreffende functie geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu op zullen treden. Als er wel risico's berekend worden, zal de toepasser aan moeten geven welke maatregelen getroffen worden om deze risico's weg te nemen.

3. Gebruik van termen

a. Schone grond:

In de Regeling bodemkwaliteit 2021, art. 5.21 en 7.5 wordt de term 'schone grond' gebruikt, terwijl eigenlijk wat anders bedoeld wordt. Voorgesteld wordt om de term 'schone grond' niet te gebruiken, omdat schone grond eigenlijk niet bestaat.

Toelichting:

- Het begrip 'schone grond' bestaat eigenlijk niet. Vaak wordt hiermee tegenwoordig grond bedoeld die ingedeeld is in de klasse 'landbouw/natuur' (of 'Achtergrondwaarde'). Om vast te stellen in welke kwaliteitsklasse grond moet worden ingedeeld, worden doorgaans maar een beperkt aantal stoffen onderzocht. Vaak zijn dit alleen de stoffen uit het standaardonderzoekspakket bodem en soms nog wat aanvullende parameters, maar nooit alle bestaande stoffen. Daarom weet je nooit of de grond echt schoon is en daarmee bestaat de term 'schone grond' eigenlijk niet of moet deze in ieder geval geherdefinieerd worden, zodat duidelijk is wat er onder verstaan wordt. Beter is daarom om de term maar niet meer te gebruiken;
- Bij het toepassen van grond kan op dit moment ook een Bbk-melding 'Werk schone grond' ingediend worden. Voorgesteld wordt om dit type melding helemaal te laten vervallen. De redenen daarvan zijn:
 - De term 'schone grond' dekt de lading niet en is geeft alleen daarom al onnodige misverstanden;
 - Een dergelijke melding bevat zo weinig informatie dat er altijd door de behandelaar van de melding extra informatie opgevraagd moet worden bij de toepasser om te kunnen beoordelen of het wel grond is die in de klasse L/N ingedeeld kan worden, onderzocht is op alle relevante parameters en voor PFAS ook voldoet aan de landelijk of lokaal geldende toepassingseisen.

b. Ontgraven/toepassen:

Graag de volgende termen gebruiken (die horen bij elkaar). Nu worden deze begrippen niet consequent gebruikt in de tekst:

- Voor het ontgraven:
 - Ontgravingslocatie
 - Ontgravingskwaliteit
 - Ontgravingskaart
- Voor het toepassen:
 - Toepassingslocatie
 - Toepassingskwaliteit (of -eis)
 - Toepassingskaart (Generiek of Gebiedsspecifiek)

c. Maximale Waarde:

De term Maximale Waarde bij het vaststellen van een bodemkwaliteitsklasse voor het toepassen van grond kom ik niet (meer) tegen. Is daar een verklaring voor te geven? Ons inziens is het goed om deze term te (blijven) gebruiken in de Rbk 2021, omdat de term die in het Gebiedsspecifieke beleid gebruikt wordt (Lokale Maximale Waarde) hierop aansluit.

d. Bodembeheergebied:

De termen bodembeheergebied, beheersgebied, bestuursgebied en kaartgebied worden nu in de regeling en de Nota van Toelichting door elkaar gebruikt. Volgens ons wordt er met deze termen hetzelfde bedoeld. Dan graag 1 term gebruiken (onze voorkeur: bodembeheergebied). Als dat niet zo is, dan graag verschillen aangeven.

4. Milieuverklaring bodemkwaliteit

Graag door middel van een aantal uitgewerkte praktijkcasussen in de Nota van Toelichting van de Regeling bodemkwaliteit 2021 aangegeven wat dit betekent voor de stappen in het grondverzet voor alle betrokken partijen. Moet degene die een mbk afgeeft gecertificeerd zijn?

5. Overige zaken

Regeling bodemkwaliteit 2021, art. 5.36 lid 1g onder 2°: de grootte van de partij in tonnen/kubieke meter. Kubieke meter heeft onze voorkeur, ook vanuit handhavings-oogpunt.

De titel van paragraaf 3.4 van de Nota van toelichting “Milieuverklaringen bodemkwaliteit bodemlocaties” wekt de indruk dat dit gaat over de toets van de ontvangende bodem. In de daaronder liggende paragrafen 3.4.1 en volgende wordt echter gesproken over ontvangende bodem en te ontgraven bodem. Hierdoor is het heel onduidelijk waar het nu betrekking op heeft. Deze “toelichting” roept alleen maar extra vragen op. De term “bodemlocatie” wordt niet uitgelegd. Wel: “een ontgravingslocatie is een bodemlocatie waaruit een partij grond...”. Maar wat is dan die bodemlocatie? Wat is het verschil tussen een bodemlocatie en een gewone locatie?

In art 7.14, lid 3 staat: Een bodemkwaliteitskaart geeft geen getrouw en actueel beeld van de kwaliteit van de ontvangende bodem op de bodemlocatie als er reden is om aan te nemen dat de bodem in een **beter**e bodemkwaliteitsklasse moet worden ingedeeld dan op de bodemkwaliteitskaart is weergegeven voor het gebied waarin de bodemlocatie is gelegen.

Moet dit niet zijn **slechter**e? Een betere kwaliteit is toch altijd beter en dan heeft het toch geen meerwaarde om dit aan te tonen?

Jan Hijzelendoorn
bodemadviseur Omgevingsdienst regio Utrecht